

PET STOLJEĆA DOMINIKANSKOG SAMOSTANA U BOLU

Spomenica u povodu 500. obljetnice osnutka dominikanskog samostana u Bolu 1475—1975., Bol—Zagreb 1976., str. 1—414.

Slavko Kovačić

U listopadu je 1975. g., raznim svečanostima crkvene naravi, prigodnom akademijom i otvaranjem samostanskog muzeja u suvremenoj postavi, obilježena 500. obljetnica dominikanskog samostana u Bolu na otoku Braču.

Već iz kratkih novinskih izvještaja bila je uočljiva visoka kulturna razina tih slavlja, pa se unaprijed moglo očekivati da najavljena prigodna spomenknjiga ne će razočarati ni najkritičniji raspoložene čitatelje. Sada, kad se ta knjiga konačno pojavila, možemo bez pretjerivanja reći, da je obujmom, opremom, a što je najvažnije i stručnom obradom bogate i raznolike tematike premašila očekivanja.

Netko bi u prvi čas mogao pomisliti, da je pretjerano samo jednom samostanu, makar i petstoljetnom, posvetiti knjigu s više od 400 stranica, ali dovoljno je da počne listati, da pročita barem nekoliko glavnih priloga, pa će se brzo uvjeriti, kako bogatu prošlost i veliko povijesno značenje ima bolški samostan. Uostalom, urednici i suradnici su s velikim osjećajem mjere i na vrlo prikladan način uspjeli prikazati prošlost i sadašnjost samostana te sam tijekom proslave njegove 500. obljetnice. Uz to su nekim prilikama zahvatili i znatno šire u društvenu i kulturnu povijest otoka Brača, a napose Bola, tog značajnog bračkog naselja, koji je tako usko bio i jest povezan sa samostanom slavjenikom.

Među suradnicima nalazi se lijep broj priznatih stručnjaka iz laičkih krugova (Cvitanić, Stipišić, Vrsalović, Kolumbić, Prijatelj, Domančić), što samo po sebi govori o tome, da značenje bolškog samostana prelazi čisto redovničke i uopće crkvene okvire, a ujedno pokazuje otvorenost i širinu zamisli samog uredništva.

Zbog ograničenosti prostora nemoguće je ovdje ulaziti u potanji prikaz pojedinih priloga. Šesnićev članak pod naslovom: *Bol — povijesni, gospodarski i kulturni prikaz naselja i pučanstva s pravom stoji na početku Spomenice*, jer pruža neophodni okvir glavnoj temi, ali već po samom naslovu glavno mjesto svakako pripada Krasićevu prilogu: *Dominikanski samostan u Bolu na otoku Braču*, u kojem autor dokumentirano u najkraćim crtama prikazuje povijest samostana. Većina ostalih priloga zgodno upotpunjuje opću sliku koju nam daje Krasnić obrađujući pojedinačna pitanja vezana uz samostan. Tako o najznačajnijim kulturnim vrijednostima samostana pišu: Dasen Vrsalović, *Muzejska zbirka dominikanskog samostana u Bolu*; Jakov Stipišić, *Zbirka isprava iz arhiva dominikanskog samostana u Bolu*; Franjo Sanjek, *Samostanska knjižnica*; Kruno Prijatelj, *Vračajući se bolskim slikama*; Davor Domančić, *Najnoviji popravci dominikanske crkve u Bolu*. O pojedinim važnijim pitanjima iz povijesti samog samostana i značajnijim osobama, o kojima se nije moglo dovoljno reći u Krasićevu sintetičkom prikazu, čitamo u slijedećim prilogima: Ivo Martinić, *Dominikanska gimnazija i sjemenište*; Josip Karninčić, *Stare bratovštine u samostanskožupnoj crkvi sv. Marije Milosne*; Fran Grassi, *Jedna živa bratovština*; Anselmo Radić, *Priori bolškog samostana, župnici Bola i fratri iz Bola*; Josip Mihojević, *Dva pjesnika iz bolskog samostana*; Anđelko Fazinić, *Dr. o. Anđelko Rabadan*; Franjo Sanjek, *Angelo Bojanić*. Nekoliko priloga povezuje Bol i otok Brač s općim pravnim i kulturnim kretanjima u Hrvata. To su članci: Antun Cvitanić, *Pravnopovijesno značenje Povaljske listine*; Nikica Kolumbić, *Bolški pasionski tekstovi u okviru starije hrvatske književnosti*; Josip Mihojević, *Pučko-crkveno kazalište na Braču*; Jerko Martinić, *Bolški pučki koral*. Na kraju dodajmo, da stotinjak pažljivo odabranih i raspoređenih, a vrlo uspješnih fotografija ne služe samo na ures knjige, nego nam na svoj način o svemu rječito govore i svjedoče.